OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Varhaiskasvatuslain muutokset (rekisteröintimenettely) HE 55/2025 vp

Sivistysvaliokunta 10.9.2025

Opetusneuvos Mervi Eskelinen
Hallitusneuvos Jenni Jokinen

Hallitusohjelman kirjaus

- ”Yksityisessä varhaiskasvatuksessa palataan ilmoitusmenettelyyn, jotta kevennetään palveluiden järjestäjien hallinnollista työtä. Toiminnan käynnistäminen edellyttäisi, että aluehallintovirasto on tarkastanut toimipaikan.” (luku 5.1 s. 80)
- Hallinnollista työtä yksityisen päiväkotitoiminnan aloittamisessa on pyritty vähentämään seuraavasti:
    - Yhden luukun periaate
    - Viranomaisten päällekkäisen työn poistaminen
    - Tietojärjestelmäkehittäminen, jossa on mahdollistettu sähköinen asiointi (vähentänyt paperityötä) ja palveluntuottajan tietojen hakeminen viranomaislähtöisesti eri rekistereistä

Keskeiset ehdotukset (1/2)

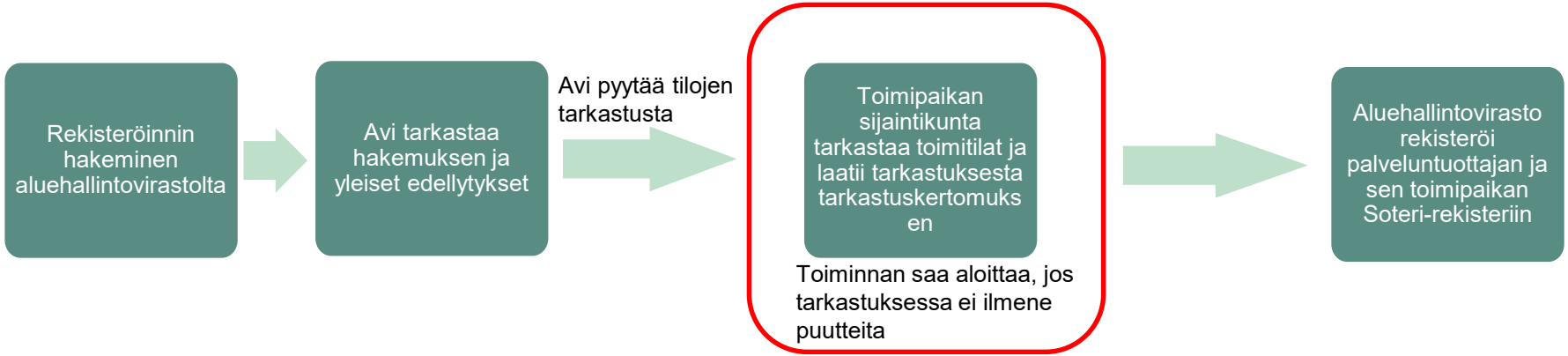
- Laissa ehdotetaan säädettäväksi palveluntuottajan ja sen toimipaikan rekisteröinnistä, rekisteröinnin hakemisesta, toimipaikan tarkastuksesta, rekisteröinnistä tehtävästä päätöksestä sekä rekisteristä poistamisesta. → Kyse olisi **rekisteröintimenettelystä**, kuten varhaiskasvatuksessa ennen lupamenettelyä ja nykyisin myös esim. sote-puolella.
- Rekisteröinnin edellytyksenä olisi, että palveluntuottaja ja toimipaikat täyttävät niille säädetyt taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset.
- Säilytetään nykyinen prosessi soveltuvin osin.

Keskeiset ehdotukset (2/2)

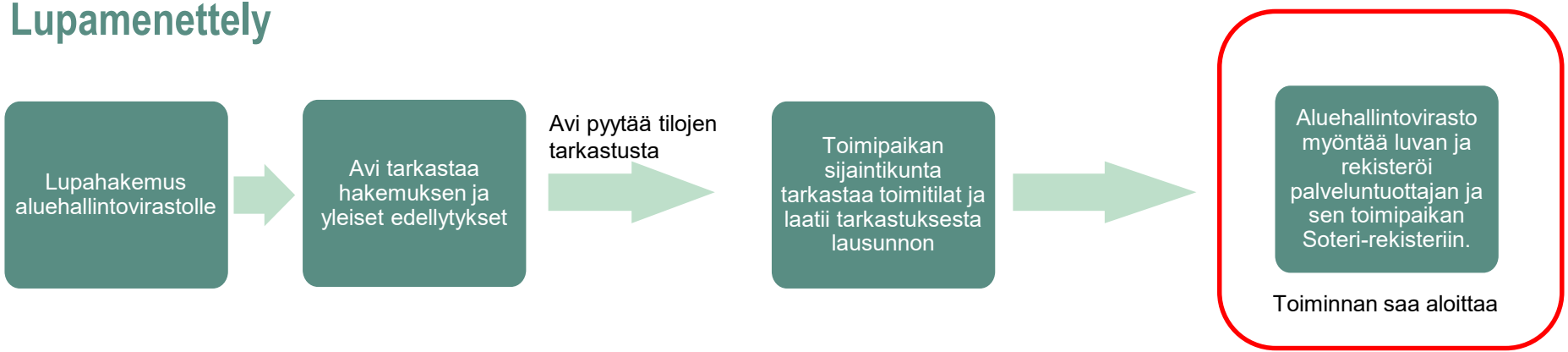
- Nopeutetaan ja sujuvoitetaan toiminnan aloittamista siten, että päiväkotitoiminnan saisi aloittaa, kun toiminnanharjoittajan yleiset edellytykset (aluehallintovirasto) ja toimitilat (kunta) on tarkastettu, eikä niissä ole havaittu puutteita.

→ Palveluntuottajan voisi aloittaa toimintansa saatuaan kunnan tarkastuskertomuksen tiedoksi, eikä tarvitsisi jäädä odottamaan rekisteröinnin ja rekisteröintipäätöksen tekemistä.

Ehdotettu rekisteröintimenettely

Lupamenettely

Lausuntopalaute

- Lausunnonantajien näkemykset esityksen tarpeellisuudesta jakautuivat.
- Aikaisempaan ilmoitusmenettelyyn palaamista ei nähty tarkoituksenmukaisena → terminologista valintaa ”rekisteröintimenettelystä” pidettiin perusteltuna ja selkeänä, koska ehdotus ei täysin vastaa aiemman ilmoitusmenettelyn toimintatapaa.
- Ehdotettua roolitusta (avi tarkastaa yleiset edellytykset ja kunta toimitilat) kannatettiin.
- Myös voimaantuloajankohdasta oli erisuuntaisia näkemyksiä: osa kannatti lakimuutosten voimaantuloa vuoden 2026 alusta, osa katsoi, että voimaantuloa tulisi lykätä vähintään vuodella mm. valtion aluehallinnon uudistuksen vuoksi.
    - Huolta osassa lausunnonantajista aiheutti toimijat, jotka eivät ole hakeneet toiminnalleen lupaa siirtymäaikana ja joiden yleiset edellytykset jäävät tarkastamatta.

Pääasialliset vaikutukset

- Esityksellä ei ole vaikutuksia kuntien tai valtion talouteen.
- Ehdotetut muutokset nopeuttaisivat yksityisen päiväkotitoiminnan aloittamista.
- Esitys vähentää jo rekisterissä olevien palveluntuottajien hallinnollista työtä sekä pienentää toimijoiden liiketoiminnan taloudellista riskiä.
- Esityksessä myös selkeytetään rekisteröintiviranomaisen ja kunnan tehtäviä ja tiedonsaantia.

Voimaantulo

- Lakimuutosten ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2026
- Ne palveluntuottajat, jotka on rekisteröity joko aikaisemman ilmoitusmenettelyn tai luvan perusteella, saisivat jatkaa toimintaansa ilman, että tämä edellyttäisi uudelleenrekisteröitymistä, hakemusta tai toiminnan yleisten edellytysten tarkastamista.
- Rekisteröintiviranomainen muuttaisi viran puolesta ja maksutta palveluntuottajalle myönnetyt luvat ja tehdyt rekisteröinnit esityksen mukaisiksi rekisteröinniksi kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta.
- Valtion aluehallinnon uudistusta koskevat lakimuutokset (HE 13/2025 vp) on hyväksytty. Nämä muutokset tulevat aiheuttamaan vielä yhteensovittamista ja teknisiä muutostarpeita tähän esitykseen.